

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 99

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 29 ianuarie 2021

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
ACTE ALE COLEGIULUI MEDICILOR STOMATOLOGI DIN ROMÂNIA	
2/2CN. — Decizie privind modificarea și completarea Regulamentului electoral al Colegiului Medicilor Stomatologi din România, aprobat prin Decizia Consiliului național al Colegiului Medicilor Stomatologi din România nr. 18/2CN/2019	2–3
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 68 din 3 noiembrie 2020 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală)	4–16

ACTE ALE COLEGIULUI MEDICILOR STOMATOLOGI DIN ROMÂNIA

COLEGIUL MEDICILOR STOMATOLOGI DIN ROMÂNIA

DECIZIE

privind modificarea și completarea Regulamentului electoral al Colegiului Medicilor Stomatologi din România, aprobat prin Decizia Consiliului național al Colegiului Medicilor Stomatologi din România nr. 18/2CN/2019

În temeiul art. 534 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

Consiliul național al Colegiului Medicilor Stomatologi din România adoptă următoarea decizie:

Art. I. — Regulamentul electoral al Colegiului Medicilor Stomatologi din România, aprobat prin Decizia Consiliului național al Colegiului Medicilor Stomatologi din România nr. 18/2CN/2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 707 din 28 august 2019, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 4, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Dreptul de a fi ales în organele de conducere ale CMSR, la nivel local sau național, îl au numai medicii stomatologi care îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 3 lit. a)—c) și care nu au fost sancționați disciplinar sau revocați din funcții deținute în organele de conducere, la nivel local sau național, în ultimii 5 ani.”

2. La articolul 8, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) În cazul alegerilor parțiale, comisia electorală a colegiului teritorial este formată din 3 membri titulari și maximum 3 membri supleanți, componența acesteia rămânând valabilă până la expirarea mandatului în curs al organelor de conducere ale colegiului teritorial.”

3. La articolul 9, după alineatul (2) se introduc două noi alineate, alineatele (3) și (4), cu următorul cuprins:

„(3) Comisia electorală a colegiului teritorial va informa imediat Comisia Electorală Centrală despre problemele apărute în legătură cu interpretarea și aplicarea prezentului regulament electoral și se va conforma deciziilor emise de Comisia Electorală Centrală.

(4) Deciziile emise de Comisia Electorală Centrală în condițiile prezentului regulament sunt obligatorii pentru comisiile electorale ale colegiilor teritoriale.”

4. Articolul 11 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 11. — În termen de maximum o zi de la data constituirii, comisia electorală a colegiului teritorial va comunica Comisiei Electorale Centrale componența sa, funcțiile deținute în cadrul comisiei de fiecare membru, adresa sediului unde își desfășoară activitatea, numerele de telefon și fax, precum și adresa de poștă electronică, conform modelului stabilit prin decizie a Comisiei Electorale Centrale.”

5. Articolul 14 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 14. — (1) Deciziile emise de către comisia electorală a colegiului teritorial sau orice alt act emis de aceasta, prevăzut în

prezentul regulament, vor fi semnate de către președinte și secretar.

(2) În lipsa președintelui sau a secretarului, documentele prevăzute la alin. (1) vor fi semnate astfel:

a) în lipsa președintelui, documentele se semnează de secretar (pentru președinte) și un alt membru al comisiei desemnat în acest sens de către ceilalți membri prezenți (pentru secretar);

b) în lipsa secretarului, documentele se semnează de președinte și un alt membru al comisiei desemnat în acest sens de către ceilalți membri prezenți (pentru secretar).

(3) În cazul comunicării corespondenței comisiilor electorale, adresele de înaintare se semnează de secretar sau, în lipsa acestuia, de un alt membru al comisiei desemnat în acest sens de către membrii comisiei în cauză.”

6. La articolul 18, literele g), i), m) și s) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„g) comunică Comisiei Electorale Centrale numărul de membri cu drept de vot, precum și numărul membrilor înscriși în colegiul teritorial, cu status activ sau suspendat;

i) urmăresc procesul de tipărire a buletinelor de vot, beneficiind de sprijinul tehnic și financiar al consiliului colegiului teritorial;

m) coordonează lucrările adunărilor generale locale de alegeri și operațiunile de votare, luând toate măsurile pentru asigurarea ordinii în locația în care are loc votarea;

s) atribuie mandatele celor aleși și validați de Comisia Electorală Centrală;”

7. La articolul 18, după litera s) se introduce o nouă literă, litera t), cu următorul cuprins:

„t) îndeplinesc orice altă activitate privind alegerile dispusă de către Comisia Electorală Centrală sau stabilită prin prezentul regulament.”

8. La articolul 21, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) În cazul alegerilor parțiale, Comisia Electorală Centrală va fi formată din 3 membri titulari și maximum 3 membri supleanți, componența acesteia rămânând valabilă până la

expirarea mandatului în curs al organelor de conducere ale CMSR, la nivel local și național.”

9. Articolul 26 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 26. — Deciziile emise de Comisia Electorală Centrală sau orice alt act emis de aceasta, prevăzut în prezentul regulament, vor fi semnate de către președinte și secretar. Prevederile art. 14 alin. (2) și (3) sunt aplicabile.”

10. La articolul 29, literele g), i), n) și r) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„g) primește și înregistrează numărul de alegători cu drept de vot, precum și numărul membrilor înscriși în colegiul teritorial, cu status activ sau suspendat;

.....
i) validează sau nu validează candidaturile admise de comisiile electorale ale colegiilor teritoriale, conform prevederilor prezentului regulament;

.....
n) urmărește procesul de tipărire a buletinelor de vot, cu sprijinul tehnic și financiar al Consiliului național al CMSR;

.....
r) coordonează lucrările Adunării generale naționale de alegeri și operațiunile de votare, luând toate măsurile pentru asigurarea ordinii în locația în care are loc votarea;”

11. La articolul 29, după litera i) se introduce o nouă literă, litera i¹), cu următorul cuprins:

„i¹) validează sau nu validează candidații aleși din fiecare colegiu teritorial, conform prevederilor prezentului regulament;”

12. La articolul 32, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Secretarul comisiei electorale sau persoana desemnată primește și înregistrează depunerea candidaturii, menționând într-un registru toate actele primite de la candidat, respectiv declarația de candidatură și orice alte documente care dovedesc îndeplinirea condițiilor necesare pentru a candida, și înaintează candidatura comisiei electorale corespunzătoare.”

13. După articolul 36 se introduce un nou articol, articolul 36¹, cu următorul cuprins:

„Art. 36¹. — (1) Lista cu candidaturile înregistrate de comisia electorală a colegiului teritorial se comunică Comisiei Electorale Centrale.

(2) După verificarea îndeplinirii condițiilor prevăzute de prezentul regulament pentru exercitarea dreptului de a fi ales, Comisia Electorală Centrală va valida sau va invalida candidaturile admise de comisia electorală a colegiului teritorial.”

14. Articolul 37 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 37. — După expirarea termenului de depunere a candidaturilor, soluționarea eventualelor contestații și validarea candidaturilor de către Comisia Electorală Centrală, comisia

electorală a colegiului teritorial încheie un proces-verbal prin care constată rămânerea definitivă a candidaturilor.”

15. La articolul 50, după alineatul (2) se introduc două noi alineate, alineatele (3) și (4), cu următorul cuprins:

„(3) În situația în care președintele și/sau secretarul comisiei electorale a colegiului teritorial nu sunt prezenți sau refuză să semneze procesul-verbal, acesta poate fi semnat de oricare alt membru al comisiei electorale a colegiului teritorial.

(4) În situația prevăzută la alin. (3), precum și în situația în care membrii comisiei electorale a colegiului teritorial refuză să semneze, se va face mențiune despre acest lucru în procesul-verbal.”

16. La articolul 51, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alineatul (4), cu următorul cuprins:

„(4) La procesul de numărare a voturilor este interzisă participarea altor persoane, în afara membrilor comisiilor electorale și, dacă este cazul, a reprezentantului Comisiei Electorale Centrale.”

17. La articolul 67, după primul alineat se introduce un nou alineat, alineatul (2), cu următorul cuprins:

„(2) Termenele pe oră se calculează de la ora zero a zilei următoare, cu excepția situațiilor când se formulează contestații împotriva unor decizii ale comisiilor electorale ale căror rezultate se comunică prin afișare la sediul colegiului teritorial sau, după caz, la sediul CMSR, situație în care termenele pe ore se calculează începând cu ora și data afișării acestora.”

18. La articolul 68, alineatele (2) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(2) În cazul alegerilor parțiale, candidații aleși își intră în atribuțiile funcțiilor pentru care au candidat după validarea de către Comisia Electorală Centrală.

(3) Alegerile parțiale se fac pentru perioada rămasă din mandatul pentru care se face alegerea.”

19. După articolul 70 se introduce un nou articol, articolul 70¹, cu următorul cuprins:

„Art. 70¹. — Activitatea comisiilor electorale se va desfășura cu respectarea prevederilor Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ale Regulamentului de organizare și funcționare a Colegiului Medicilor Stomatologi din România, adoptat prin Decizia Adunării generale naționale a Colegiului Medicilor Dentiști din România nr. 5/2007, cu modificările și completările ulterioare, ale prezentului regulament și ale deciziilor organelor de conducere ale Colegiului Medicilor Stomatologi din România aplicabile.”

Art. II. — Prezenta decizie se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Colegiului Medicilor Stomatologi din România,
Ecaterina Ionescu

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

DECIZIA Nr. 68**din 3 noiembrie 2020**

Dosar nr. 2.352/1/2020

Daniel Grădinaru — președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului

Lucia Tatiana Rog — judecător la Secția penală

Lavinia Valeria Lefterache — judecător la Secția penală

Ionuț Mihai Matei — judecător la Secția penală

Rodica Aida Popa — judecător la Secția penală

Francisca Maria Vasile — judecător la Secția penală

Simona Elena Cîrnaru — judecător la Secția penală

Leontina Șerban — judecător la Secția penală

Simona Cristina Neniță — judecător la Secția penală

S-a luat în examinare sesizarea formulată de Tribunalul București — Secția I penală, în Dosarul nr. 24.527/302/2019, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă în interpretarea dispozițiilor art. 452 alin. (1) din Codul de procedură penală o cerere de revizuire întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală poate fi îndreptată și împotriva unei hotărâri penale definitive, dar care nu soluționează fondul acțiunii penale.”

Completul competent să judece sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile ce formează obiectul Dosarului nr. 2.352/1/2020 este legal constituit conform dispozițiilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală și ale art. 36 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat.

Ședința de judecată a fost prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, domnul judecător Daniel Grădinaru.

La ședința de judecată a participat doamna Diana Gabriela Vlădaia, magistrat-asistent în cadrul Secției penale, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat.

Judecător-raportor a fost desemnat, conform prevederilor art. 476 alin. (7) din Codul de procedură penală, doamna judecător Leontina Șerban, din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de doamna Marinela Mincă, procuror în cadrul Secției judiciare a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Magistratul-asistent a prezentat referatul cauzei, învederând obiectul Dosarului nr. 2.352/1/2020 aflat pe rolul Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, precum și faptul că, drept urmare a solicitărilor formulate în temeiul art. 476 alin. (10) raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, la dosarul cauzei au fost depuse puncte de vedere asupra problemei de drept deduse dezlegării.

Totodată, a învederat că a fost depus raportul întocmit de judecătorul-raportor care a fost comunicat părții, potrivit dispozițiilor art. 476 alin. (9) din Codul de procedură penală, care

nu a transmis punct de vedere privind chestiunea de drept supusă judecării.

La data de 29 septembrie 2020, Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a depus Adresa nr. 1.634/C/2.298/III-5/2020 prin care s-a adus la cunoștință că, în cadrul Secției judiciare — Serviciul judiciar penal al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, nu există în lucru nicio sesizare având ca obiect promovarea unui recurs în interesul legii vizând chestiunea de drept supusă dezlegării în prezenta cauză. De asemenea, la aceeași dată au fost depuse la dosarul cauzei *concluzii scrise* formulate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, constatând că nu sunt cereri de formulat sau excepții de invocat, a solicitat doamnei procuror Marinela Mincă să susțină punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problema de drept supusă dezbaterii.

Reprezentantul Ministerului Public, având cuvântul, a solicitat respingerea, ca inadmisibilă, a sesizării formulate de Tribunalul București — Secția I penală, precizând că nu este îndeplinită una dintre condițiile prevăzute cumulativ de legiuitor în dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală, și anume de lămurirea chestiunii de drept să depindă soluționarea pe fond a cauzei în care a fost invocată.

Procurorul a învederat că între problema de drept a cărei lămurire se solicită și soluția dată de către instanța pe rolul căreia se află cauza în ultimul grad de jurisdicție trebuie să existe o relație de dependență, în sensul ca decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată în procedura prevăzută de art. 476 și 477 din Codul de procedură penală, să fie de natură a produce un efect concret asupra conținutului hotărârii din procesul principal, cerința pertinentei fiind expresia utilității pe care rezolvarea de principiu a chestiunii de drept invocate o are în cadrul soluționării pe fond a litigiului.

Examinând sesizarea din perspectiva acestei condiții de admisibilitate, procurorul a precizat că instanța care a formulat întrebarea urmărește a se stabili dacă o cerere de revizuire fundamentată pe cazul reglementat de art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală poate viza o hotărâre judecătorească definitivă care nu soluționează fondul acțiunii penale, respectiv o hotărâre pronunțată în etapa executării pedepsei (în contestație la executare).

În acest context, a susținut că instanțele care au soluționat contestația la executare (pe fond și în calea de atac a contestației) au calificat diferit temeiul juridic al acesteia, considerând incidente, fiecare dintre ele, alte instituții juridice [contestație la executare fundamentată pe dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală/solicitare de înlăturare de pedeapsă întemeiată pe prevederile art. 595 din Codul de procedură penală/revizuire fundamentată pe art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală].

Astfel, atât instanța care a examinat contestația la executare pe fond, cât și cea care a soluționat contestația declarată împotriva acesteia au analizat efectele Deciziei nr. 405 din

15 iunie 2016 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 517 din 8 iulie 2016, asupra infracțiunii pentru care a fost condamnat revizuentul, fiind pronunțată pe fond o soluție de respingere a cererii condamnatului, ceea ce evidențiază că divergențele de opinie privind stabilirea cadrului procesual nu au avut ca efect respingerea cererii condamnatului, ca inadmisibilă.

În acest context, procurorul a arătat că, indiferent de modul de soluționare a problemei de drept, dezlegarea ce urmează a fi dată acestuia nu ar influența contestația la executare, întrucât aplicabilitatea Deciziei nr. 405 din 15 iunie 2016 a Curții Constituționale a fost cenzurată definitiv, aspectele învederate de condamnat fiind examinate de instanțe.

Deopotrivă, s-a susținut că, în calea de atac a contestației, a fost sesizată Curtea Constituțională pentru soluționarea excepției de neconstituționalitate a art. 595 din Codul de procedură penală și a art. 4 din Codul penal (admisă prin Decizia nr. 651 din 25 octombrie 2018 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1083 din 20 decembrie 2018, într-o altă cauză) și nu a afectat soluția pronunțată privind contestația la executare, în condițiile în care au fost analizate, pe fond, toate criticile formulate de condamnat.

În concluzie, procurorul a solicitat respingerea, ca inadmisibilă, a sesizării formulate de Tribunalul București — Secția I penală, în Dosarul nr. 24.527/302/2019, constatând că una dintre condițiile de admisibilitate a sesizării nu este îndeplinită.

Subsecvent, procurorul a susținut că, în ipoteza în care nu vor fi reținute argumentele de inadmisibilitate, revizuirea fundamentată pe prevederile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală poate viza și hotărâri care nu soluționează fondul cauzei.

Procurorul a arătat că revizuirea întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală reprezintă un remediu procesual ce poate fi valorificat de persoanele care au invocat în cursul judecării o excepție de neconstituționalitate, care a fost admisă de Curtea Constituțională după pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive.

S-a arătat că incidența acestei căi extraordinare de atac a fost reținută și în cazul altor hotărâri definitive decât cele care soluționează fondul cauzei. Astfel, a precizat că în jurisprudența recentă a instanței supreme și a celorlalte instanțe se regăsesc hotărâri calificate ca fiind supuse revizuirii, chiar dacă ele nu conțin o rezolvare a fondului cauzei. S-a apreciat a fi un procedeu de remediu, concluzie care rezultă și din dispozițiile art. 453 alin. (4) din Codul de procedură penală care fac trimitere la hotărâri de condamnare sau prin care s-a dispus o altă soluție, respectiv amânarea sau renunțarea la aplicarea pedepsei ori încetarea procesului penal.

În acest context, a arătat că incidența acestui caz poate fi extinsă și asupra altor hotărâri judecătorești, cum sunt, spre exemplu, cele din materia executării.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a declarat dezbaterea închisă, reținându-se dosarul în pronunțare.

ÎN ALTA CURTE,

asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

Prin Încheierea de ședință din data de 25 iunie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 24.527/302/2019, în baza art. 475 și 476 din Codul de procedură penală, Tribunalul București — Secția I penală a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă în interpretarea dispozițiilor art. 452 alin. (1) din Codul de procedură penală o cerere de revizuire întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală poate fi îndreptată și împotriva unei hotărâri penale definitive, dar care nu soluționează fondul acțiunii penale.”

II. Expunerea succintă a cauzei

Tribunalul București — Secția I penală este investit, în ultimul grad de jurisdicție, cu soluționarea contestației declarate de revizuentul condamnat împotriva **Sentinței penale nr. 3.156 din data de 28 noiembrie 2019, pronunțată de Judecătoria Sectorului 5 București — Secția penală, în Dosarul nr. 24.527/302/2019.**

Prin sentința penală menționată, în baza art. 459 alin. (5) din Codul de procedură penală, a fost respinsă cererea de revizuire formulată de revizuentul condamnat, ca inadmisibilă, cu motivarea că cererea de revizuire nu are ca obiect o hotărâre definitivă prin care se soluționează conflictul de drept penal substanțial, ci vizează o hotărâre pronunțată în legătură cu faza de executare a pedepsei (Sentința penală nr. 321 din 17 februarie 2017 a Judecătoriei Sectorului 5 București, definitivă prin Decizia penală nr. 274/C din 10 aprilie 2017 a Tribunalului București — Secția I penală).

Prin **Sentința penală nr. 321 din 17 februarie 2017 pronunțată de Judecătoria Sectorului 5 București — Secția I penală**, în temeiul art. 598 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, a fost respinsă, ca neîntemeiată, contestația la executare formulată de condamnat. În motivarea soluției s-a arătat că o decizie a Curții Constituționale poate reprezenta o cauză de stingere a pedepsei în ipoteza în care se constată că incriminarea faptei care a fost comisă în concret nu este constituțională. În această ordine de idei s-a precizat că prin Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016 a Curții Constituționale s-a operat o dezincriminare parțială a infracțiunii de abuz în serviciu prevăzute de art. 297 alin. (1) din Codul penal, în sensul în care nerespectarea unor prevederi având o forță juridică inferioară legii nu va mai putea conduce la reținerea acestei infracțiuni. Însă, s-a constatat că, în cauză, efectele deciziei Curții Constituționale nu pot fi reținute, câtă vreme în sarcina contestatorului condamnat a fost reținut de către instanță că au fost încălcate prevederile Legii fondului funciar nr. 18/1991, fiind redate paragrafe din Decizia nr. 760/A din 22 mai 2015 a Curții de Apel București — Secția a II-a penală, pronunțată în apel, prin care s-a dispus, în baza art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție raportat la art. 248 raportat la art. 248¹ din Codul penal din 1969, condamnarea la pedeapsa închisorii pentru săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu.

În calea de atac, prin **Decizia penală nr. 274/C din 10 aprilie 2017 a Tribunalului București — Secția I penală**, în baza art. 425¹ alin. (7) pct. 1 lit. b) din Codul de procedură penală **a fost respinsă, ca nefondată, contestația** formulată de contestatorul condamnat împotriva Sentinței penale nr. 321 din 17 februarie 2017, pronunțată de Judecătoria Sectorului 5 București.

Totodată, în baza art. 29 alin. (4) raportat la art. 29 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, **s-a admis cererea de sesizare a Curții Constituționale formulată de contestatorul condamnat și s-a dispus sesizarea Curții Constituționale cu soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 din Codul penal și ale art. 595 din Codul de procedură penală.**

Prin considerentele deciziei, tribunalul a constatat că ceea ce contestatorul a solicitat prin cererea formulată este, în fapt, constatarea dezincriminării infracțiunii de abuz în serviciu în modalitatea în care a fost condamnat prin Decizia penală nr. 760/A din 22 mai 2015 a Curții de Apel București — Secția a II-a penală.

Instanța de control judiciar a considerat că mijlocul procesual prin care poate fi constatată dezincriminarea unei fapte nu este cel prevăzut de art. 598 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, întrucât contestația la executare reprezintă un remediu procesual pentru înlăturarea incidentelor intervenite în cursul executării unei pedepse, cum ar fi o nelămurire sau împiedicare la executare ori pentru a se constata intervenită amnistia, prescripția, grațierea sau orice altă cauză de stingere ori de micșorare a pedepsei, iar nu o modalitate prin care se poate constata ca fiind dezincriminată o faptă, pentru aceasta fiind aplicabile dispozițiile art. 595 din Codul de procedură penală referitoare la intervenirea unei legi penale noi.

În privința dispozițiilor art. 595 din Codul de procedură penală s-a făcut precizarea că sunt aplicabile doar în situația intervenirii unei legi de dezincriminare sau a unei legi care prevede o pedeapsă sau o măsură educativă mai ușoară decât cea care se execută ori urmează a se executa, iar nu în situația constatării neconstituționalității unei norme de incriminare, cum este cazul în speța de față.

Prin decizia pronunțată, tribunalul a subliniat că infracțiunea de abuz în serviciu prevăzută de art. 248 din Codul penal din 1969 și art. 297 alin. (1) din Codul penal, săvârșită în modalitatea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu prin încălcarea legislației secundare, nu a fost dezincriminată printr-o lege, ci această normă a fost declarată neconstituțională prin Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016, pronunțată de Curtea Constituțională (mai precis, Curtea Constituțională a statuat că norma de incriminare este constituțională în măsura în care prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din cuprinsul acesteia se înțelege „îndeplinește prin încălcarea legii”), astfel încât s-a considerat că nu există ipoteza de aplicare a prevederilor art. 595 din Codul de procedură penală, ci a cazului de revizuire prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, referitor la existența unei hotărâri care s-a întemeiat pe o prevedere legală care, după ce hotărârea a devenit definitivă, a fost declarată neconstituțională ca urmare a admiterii unei excepții de neconstituționalitate ridicate în acea cauză, în situația în care consecințele încălcării dispoziției constituționale continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Totodată, tribunalul a considerat că situația pe care o invocă contestatorul se circumscrie în mod formal cazului de revizuire prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, iar nu dispozițiilor art. 595 din Codul de procedură penală, deoarece lipsește situația premisă a apariției unei legi de dezincriminare, cu atât mai puțin fiind incident unul dintre cazurile de contestație la executare prevăzute de art. 598 din Codul de procedură penală.

Deopotrivă, tribunalul a constatat că fapta pentru care a fost condamnat contestatorul nu intră sub incidența Deciziei nr. 405 din 15 iunie 2016 pronunțate de Curtea Constituțională, în condițiile în care din considerentele hotărârii de condamnare rezultă că în sarcina acestuia se reține, printre altele, și faptul că și-a exercitat atribuțiile de serviciu prin încălcarea legislației primare, respectiv a dispozițiilor Legii fondului funciar nr. 18/1991.

La termenul din 18 iunie 2020, Tribunalul București a luat act de faptul că la dosar a fost înregistrată o cerere scrisă din partea petentului condamnat, de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru dezlegarea următoarei probleme de drept, respectiv „*Dacă, în interpretarea dispozițiilor art. 452 alin. (1) din Codul de procedură penală, o cerere de revizuire întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală poate fi îndreptată și împotriva unei hotărâri penale definitive, dar care nu soluționează fondul acțiunii penale*”.

Dezbaterile asupra cererii formulate de contestatorul condamnat pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, conform art. 475 din Codul de procedură penală, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile prin care să se statueze asupra problemei de drept, au avut loc la termenul din 18 iunie 2020, când instanța a amânat pronunțarea asupra cauzei penale având ca obiect admisibilitatea sesizării pentru termenul din 25 iunie 2020, când a constatat îndeplinite cerințele de admisibilitate prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală și, ca urmare, a dispus sesizarea instanței supreme.

În baza art. 476 alin. (2) din Codul de procedură penală s-a dispus suspendarea judecării cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

III. **Punctul de vedere al completului care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție**

Analizând admisibilitatea cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în conformitate cu art. 475 din Codul de procedură penală, Tribunalul București a constatat că solicitarea a fost formulată în cursul judecării unei cauze în ultimă instanță (cauza are ca obiect contestația), aflată pe rolul Tribunalului București — Secția I penală, iar chestiunea de drept invocată reprezintă o problemă de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, chiar dacă ea reprezintă o problemă de drept procesual penal, fiind singura modalitate în care i se asigură petentului remediu procesual eficient pentru evaluarea situației sale procesuale.

În acest sens s-a precizat că dezlegarea are influență directă asupra soluționării pe fond a cauzei în materialitatea sa (fondul acțiunii penale), întrucât în ipoteza în care interpretarea dată de Înalta Curte de Casație și Justiție va fi în sensul de a considera admisibilă formularea unei cereri de revizuire împotriva unei hotărâri definitive în considerarea art. 552 alin. (2) din Codul de procedură penală, finalitatea unei astfel de proceduri ar conduce la rejudecarea cererii de revizuire în cadrul căreia se poate dispune rejudecarea cauzei potrivit regulilor de procedură privind judecarea în primă instanță, influențând în mod direct soluționarea fondului acțiunii penale.

În opinia tribunalului, este îndeplinită și cea de a treia condiție de admisibilitate, întrucât Decizia nr. 42/2005 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul de 9 judecători, prin care s-a statuat că pot fi supuse revizuirii hotărârile penale definitive prin care s-a dispus asupra fondului cauzei prin condamnare, achitare sau încetarea procesului penal, este anterioară reglementării instituției pronunțării hotărârii prealabile, fiind întemeiată pe dispozițiile Codului de procedură penală din 1969 și, prin urmare, nu poate fi aplicată unei instituții juridice care la data respectivă nu exista.

Tribunalul a opinat că revizuirea în cazul deciziilor Curții Constituționale nu se mai fundamentează pe o eroare de fapt în rezolvarea inițială a fondului, ci pe o violare continuă a efectelor definitive și obligatorii ale deciziilor Curții Constituționale, prin care, ulterior rămânerii definitive a hotărârii pronunțate în cauză, a fost declarată neconstituționalitatea prevederii legale pe care hotărârea s-a întemeiat.

Așadar, s-a apreciat că finalitatea acestei revizuii speciale este înlăturarea din sfera ordinii de drept reale a unei hotărâri penale definitive care conține o eroare judiciară, ce aduce o gravă atingere ordinii de drept constituționale.

Instanța a indicat că, fără a fi o eroare de fapt, eroarea judiciară în cazul revizuirii pentru deciziile Curții Constituționale este *a priori* descrisă în corpul textului care reglementează acest caz de revizuire, prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală.

S-a precizat că există o concordanță deplină între ipoteza reglementată la nivel normativ și situația revizuentului, în sensul că eroarea produsă prin respingerea cererii sale inițiale a fost

cauzată de aplicarea unui text legal exact în forma în care a fost, ulterior, declarat neconstituțional.

A mai fost subliniat că revizuentul a invocat excepția de neconstituționalitate a acestui text și instanța de judecată a dispus sesizarea Curții Constituționale, însă i-a respins cererea pe fondul său, invocând dispoziția declarată neconstituțională, astfel că efectele juridice negative pentru revizuent, decurgând din încălcarea dispoziției constituționale, continuă să se producă — deoarece este în continuare în executarea unei pedepse pronunțate pentru o faptă posibil dezincriminată prin efectul pronunțării unei decizii de constatare a neconstituționalității textului incriminator.

În consecință, s-a arătat că revizuirea formulată de condamnat împotriva hotărârilor prin care s-a respins, ca inadmisibilă, cererea sa de înlăturare a pedepsei aplicate, întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, este posibil a fi admisibilă în principiu întrucât privește o hotărâre rămasă definitivă în condițiile art. 552 alin. (2) din Codul de procedură penală.

IV. Punctele de vedere exprimate de către curțile de apel și instanțele judecătorești arondate

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) din Codul de procedură penală cu referire la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, s-a solicitat punctul de vedere al instanțelor judecătorești asupra chestiunii de drept supuse dezlegării.

În urma consultării instanțelor de judecată s-a evidențiat **opinia** potrivit căreia o cerere de revizuire întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală **poate fi** îndreptată și împotriva unei hotărâri penale definitive care nu soluționează fondul acțiunii penale, cum sunt hotărârile definitive pronunțate în legătură cu faza de executare a pedepsei.

În acest sens, prin adresele de răspuns, au opinat: *curțile de apel* Iași, Galați (în parte), Brașov (în opinie minoritară) și București — Secția I penală, *tribunalele* Vaslui și instanțele arondate, Caraș-Severin, Constanța (în opinie majoritară), Tulcea, Ialomița și instanțele arondate și Teleorman, *judecătoriile* Răducăneni, Măcin, Lehliu-Gară, Giurgiu, Bolintin-Vale, Alexandria, Videle și Zimnicea.

În argumentarea opiniei exprimate s-a arătat că motivul de revizuire instituit de art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală se referă atât la hotărâri definitive prin care s-a soluționat fondul acțiunii penale, cât și la hotărâri definitive care au avut alt obiect. Au fost evocate dispozițiile art. 453 alin. (4) din Codul de procedură penală în care legiuitorul nu distinge între soluțiile pe fondul acțiunii penale și alte soluții.

Raționamentul pentru care se pot formula cereri de revizuire s-a arătat că derivă din faptul că revizuirea în cazul deciziilor Curții Constituționale, deși nu se fundamentează pe o eroare de fapt în rezolvarea inițială a fondului, este determinată, în esență, de o încălcare continuă a efectelor deciziilor instanței de contencios constituțional.

S-a mai menționat că acest motiv de revizuire reprezintă un remediu procesual pentru înlăturarea unei erori judiciare, altfel accesul la justiție ar fi formal și iluzoriu. O altă interpretare ar fi de natură să lipsească de eficiență juridică demersul juridic reprezentat de sesizarea Curții Constituționale.

A fost remarcat că trebuie să se dea valoare deciziei Curții Constituționale prin care a fost soluționată excepția de neconstituționalitate invocată de revizuent în cadrul contestației întemeiate pe prevederile art. 595 din Codul de procedură penală, mai ales în condițiile în care s-a precizat de instanța de control constituțional că dezlegarea dată are legătură cu soluționarea pe fond a cauzei penale în care a fost invocată excepția.

De asemenea, s-a subliniat că Decizia penală nr. 42 din 14 februarie 2005 a Înaltei Curți de Casație și Justiție —

Completul de 9 judecători nu este de actualitate, deoarece a fost pronunțată în raport cu prevederile vechiului Cod de procedură penală.

În ceea ce privește Decizia nr. XVII din 19 martie 2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secțiile Unite, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 542 din 17 iulie 2008, s-a arătat că, la momentul pronunțării acesteia, nu era reglementat cazul de revizuire în discuție, care a fost introdus prin Legea nr. 177/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală al României, odată cu suprimarea instituției suspendării judecății ca urmare a sesizării Curții Constituționale. A mai fost menționat că a existat o reglementare distinctă a acestui caz de revizuire în art. 408² din vechiul Cod de procedură penală, care nu era supus restricțiilor reglementate pentru cazurile generale de revizuire.

S-a menționat că nu trebuie uitat că introducerea acestui nou caz de revizuire s-a realizat în contrapondere a suprimării instituției suspendării judecății, prin urmare, intenția legiuitorului a fost aceea de a oferi eficiență acestui demers, fără a se tergiversa însă soluționarea cauzei.

Într-o altă opinie s-a arătat că, în interpretarea dispozițiilor art. 452 alin. (1) din Codul de procedură penală, o cerere de revizuire întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală **nu poate fi** îndreptată și împotriva unei hotărâri penale definitive care nu soluționează fondul acțiunii penale, cum sunt hotărârile definitive pronunțate în legătură cu faza de executare a pedepsei.

În acest sens au opinat: *curțile de apel* Pitești, Oradea, Galați (în parte), Timișoara, Târgu Mureș (în opinie majoritară), Brașov (în opinie majoritară) și București — Secția a II-a penală (în opinie majoritară), *tribunalele* Iași, Timiș, Bacău, Dolj, Brașov, Covasna, București și instanțele arondate, Călărași, Ilfov și instanțele arondate, *judecătoriile* Oradea, Iași, Pașcani, Hârlău, Brăila, Onești, Călărași, Roșiori de Vede și Turnu Măgurele.

În argumentarea unora dintre răspunsurile comunicate, care susțin această opinie, au fost invocate dispozițiile art. 453 alin. (3) și (4), art. 459 și 455 din Codul de procedură penală, precum și Decizia penală nr. 42 din 14 februarie 2005 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul de 9 judecători, care a statuat că hotărârile penale supuse căii extraordinare de atac a revizuirii sunt cele care conțin o rezolvare a fondului. A fost invocată și Decizia nr. XVII/2007 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiile Unite.

Deopotrivă, s-a făcut referire la Decizia nr. 799 din 5 decembrie 2017 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 85 din 29 ianuarie 2018, care a stabilit că sunt hotărâri supuse revizuirii „cele prin care instanța se pronunță asupra raportului juridic de drept penal substanțial și asupra raportului juridic procesual penal principal”, ceea ce înseamnă că pot face obiectul revizuirii hotărârile prin care instanța pronunță o soluție de condamnare, renunțare la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, achitare sau încetare a procesului penal.

V. Opinia specialiștilor consultați

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, a fost solicitată specialiștilor în drept penal opinia asupra chestiunii de drept supuse examinării.

A. Universitatea „Alexandru Ioan Cuza din Iași” — Facultatea de Drept

Cu privire la admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

În această privință s-a precizat că o parte a colectivului de drept penal din cadrul Facultății de Drept a Universității

„Alexandru Ioan Cuza” din Iași a considerat că sesizarea formulată de către Tribunalul București — Secția I penală este inadmisibilă întrucât nu este îndeplinită condiția de admisibilitate a legăturii dintre chestiunea de drept supusă interpretării și soluționarea fondului cauzei.

S-a avut în vedere că petentul a înțeles să formuleze o cerere de revizuire întemeiată pe prevederile care permit redeschiderea procedurilor penale atunci când condamnarea s-a bazat pe un text declarat neconstituțional, în cadrul unei proceduri judiciare din faza de executare a hotărârilor penale.

Prin punctul de vedere comunicat s-a arătat că hotărârea pronunțată în contestația la executare, formulată în temeiul art. 595 din Codul de procedură penală, nu ar avea autoritate de lucru judecat, putând fi formulate noi cereri în ipoteza în care ar interveni aspecte noi care să fie considerate temeiuri pentru o nouă contestație la executare.

Obiectul de judecată al ambelor proceduri — revizuirea prevăzută de art. 452 și următoarele din Codul de procedură penală, precum și înlăturarea sau modificarea pedepsei prevăzute de art. 595 din Codul de procedură penală — este același, respectiv redeschiderea judecării cauzei în situația îndeplinirii condițiilor legale. Astfel, folosirea instrumentelor procesuale în redeschiderea altor instrumente procesuale, cu atât mai mult când acestea nu au autoritate de lucru judecat, s-a considerat că nu întrunește condiția prevăzută la art. 475 din Codul de procedură penală constând în „chestiune de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective”.

S-a indicat că cealaltă parte a colectivului de drept penal din cadrul Facultății de Drept a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași a considerat că sesizarea formulată de către Tribunalul București — Secția I penală este admisibilă, întrucât chestiunea de drept invocată are influență directă asupra soluționării pe fond a cauzei în materialitatea ei — interpretarea oferită de Înalta Curte de Casație și Justiție influențând în mod direct admisibilitatea unei astfel de cereri de revizuire.

Cu privire la întrebarea adresată Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

S-a notat că, potrivit art. 452 alin. (1) din Codul de procedură penală, o cerere de revizuire poate fi formulată doar în legătură cu o hotărâre definitivă care soluționează fondul cauzei — cu privire la acțiunea penală sau cu privire la acțiunea civilă.

De asemenea, a fost subliniat că, în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție (Decizia nr. XVII din 19 martie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 542 din 17 iulie 2008), s-a reținut că revizuirea este inadmisibilă în cazul soluționării plângerilor formulate împotriva ordonanțelor procurorului de neprimire în judecată, pe motiv că soluțiile pronunțate în această procedură *nu implică stabilirea existenței faptei și a vinovăției în accepțiunea prevederilor art. 345 din vechiul Cod de procedură penală, respectiv prin condamnarea, achitarea inculpatului sau încetarea procesului penal*, iar aplicabilitatea acestor considerente și cu privire la interpretarea revizuirii conform dispozițiilor Codului de procedură penală actual a fost recunoscută de către Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea unor chestiuni de drept în materie penală, prin Decizia nr. 7 din 17 aprilie 2015 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 359 din 25 mai 2015).

Prin punctul de vedere transmis s-a comunicat că *mutandis mutatis* nici în procedura contestației la executare, întemeiată pe dispozițiile art. 598 alin. (1) din Codul de procedură penală, nu se analizează și nu se pronunță o soluție cu privire la latura penală sau la latura civilă. Referitor la procedura în materia executării hotărârilor penale, inclusiv prin solicitarea de a constata intervenirea dezincriminării faptei pentru care petentul

a fost condamnat definitiv, s-a arătat că presupune aspecte de ordin tehnic, iar nu o analiză a fondului raportului juridic penal de conflict.

A fost evidențiat că în doctrină s-a reținut posibilitatea de a formula o nouă contestație la executare pentru aplicarea legii penale mai favorabile, în situațiile în care după respingerea unei cereri similare a fost pronunțată o decizie a Curții Constituționale care ar putea fi considerată un motiv sau o împrejurare nouă pentru formularea unei contestații la executare. Prin urmare, contestatorul condamnat ar avea posibilitatea formulării unei noi contestații la executare în temeiul art. 595 raportat la art. 597 și următoarele din Codul de procedură penală, ca urmare a pronunțării Deciziei nr. 651 din 25 octombrie 2018 a Curții Constituționale, aceasta constituind o împrejurare nouă care să excludă aplicabilitatea art. 599 alin. (4) din Codul de procedură penală.

Concluzionând, referitor la întrebarea adresată Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, s-a susținut că, în interpretarea dispozițiilor art. 452 alin. (1) din Codul de procedură penală, o cerere de revizuire întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală nu poate fi îndreptată și împotriva unei hotărâri penale definitive, dar care nu soluționează fondul acțiunii penale.

B. Universitatea de Vest din Timișoara — Facultatea de Drept

Verificând sesizarea, în raport cu **criteriile de admisibilitate** stabilite de art. 475 din Codul de procedură penală, s-a opinat că acestea sunt îndeplinite cumulativ.

Cu privire la fondul sesizării, prin punctul de vedere comunicat s-a arătat că Decizia nr. 651 din 25 octombrie 2018 a Curții Constituționale, pronunțată în Dosarul nr. 121D/2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1083 din 20 decembrie 2018, este aplicabilă și în situația petentului condamnat, întrucât acesta a invocat excepția de neconstituționalitate în propria cauză penală, anterior pronunțării deciziei Curții Constituționale.

S-a notat că, în afară de această instituție de drept procesual penal, care reglementează cazul de revizuire prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, petentul nu mai are la dispoziție o altă cale de atac pentru a remedia ceea ce Curtea Constituțională a declarat ca fiind neconstituțional.

Revizuirea în cazul deciziilor Curții Constituționale nu se mai fundamentează pe o eroare de fapt în rezolvarea inițială a fondului, ci pe o violare continuă a efectelor definitive și obligatorii ale deciziilor Curții Constituționale, prin care, ulterior rămânerii definitive a hotărârii pronunțate în cauză, a fost declarată neconstituționalitatea prevederii legale pe care hotărârea s-a întemeiat.

Conform art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, revizuirea hotărârilor judecătorești definitive, cu privire la latura penală, poate fi cerută când hotărârea s-a întemeiat pe o prevedere legală care, după ce hotărârea a devenit definitivă, a fost declarată neconstituțională ca urmare a admiterii unei excepții de neconstituționalitate ridicate în acea cauză, în situația în care consecințele încălcării dispoziției constituționale continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Ca urmare a specificului căii de atac a revizuirii, dar și ținând cont de formularea utilizată de către legiuitor, s-a arătat că atât practica judiciară, cât și doctrina în materie au apreciat că referirea la *latura penală* semnifică acele cauze care tranșează fondul cauzei penale, deci rezolvă acuzația în materie penală.

De aceea, *ipoteza clasică* în care o astfel de cale de atac devine admisibilă este aceea în care se atacă o hotărâre rămasă definitivă ca urmare a soluționării pe fond a unei acuzații în materie penală, de exemplu, situația în care instanța a fost investită cu un rechizitoriu ori cu un acord de recunoaștere a vinovăției.

Cu toate acestea, s-a subliniat prin punctul de vedere transmis, diferitele ipoteze din practica judiciară pot contura și *alte situații* în care calea de atac a revizuirii, întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, pot fi privite ca fiind admisibile, fără însă a încălca regula potrivit căreia revizuirea trebuie să se refere la latura penală a cauzei.

S-a remarcat că, în speța de la care a pornit prezenta sesizare, persoana condamnată nu are alt remediu procesual decât acela de a recurge la calea extraordinară de atac a revizuirii în vederea *reparării* unei încălcări care continuă să se producă drept urmare a declarării unei dispoziții legale ca fiind neconstituțională de către Curtea Constituțională, dispoziție legală aplicabilă în cauza în care acesta a fost condamnat anterior.

Or, atâta vreme cât Curtea Constituțională a arătat că soluția legislativă cuprinsă în art. 595 alin. (1) din Codul de procedură penală, care nu prevede și decizia Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare ca un caz de înlăturare sau modificare a pedepsei ori a măsurii educative, este neconstituțională, petentul condamnat trebuie să aibă un remediu efectiv de a reforma hotărârea pronunțată în procedura prevăzută de art. 595 din Codul de procedură penală.

Totodată, s-a observat că este îndeplinită fără niciun dubiu condiția ca revizuirea să vizeze latura penală a cauzei, întrucât procedura prevăzută de art. 595 din Codul de procedură penală nu realizează altceva decât o *reglare* a laturii penale în acord cu exigențele constituționale, prevăzute de Curtea Constituțională în cuprinsul deciziei pronunțate.

Astfel, când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare sau a hotărârii prin care s-a aplicat o măsură educativă intervine o lege ce nu mai prevede ca infracțiune fapta pentru care s-a pronunțat condamnarea ori o lege care prevede o pedeapsă sau o măsură educativă mai ușoară decât cea care se execută ori urmează a se executa, instanța ia măsuri pentru ducerea la îndeplinire, după caz, a dispozițiilor art. 4 și 6 din Codul penal.

În consecință, această procedură, în care inițial a fost respinsă cererea prin raportare la art. 4 din Codul penal, vizează latura penală a cauzei, având în vedere că se urmărește a fi înlăturată o infracțiune reținută anterior de instanță.

Prin formularea unei cereri de revizuire se urmărește îndreptarea unor erori judiciare legate de fondul cauzei, de corecta soluționare a acestuia (*errores in iudicando*). De aceea, prin revizuire pot fi atacate doar acele hotărâri care rezolvă fondul cauzei și care conțin erori descoperite ulterior momentului în care respectivele hotărâri au rămas definitive.

Totodată, referitor la faptul că revizuirea poate fi formulată și împotriva hotărârilor prin care *nu este soluționat fondul cauzei*, în cazurile prevăzute de art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală (constatarea neconstituționalității unui text) și art. 465 din Codul de procedură penală (revizuirea în cazul unei hotărâri CEDO), s-a făcut trimitere la Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 1 februarie 2016, în cuprinsul căreia s-a arătat că sintagma *pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul* din cuprinsul dispozițiilor art. 509 alin. (1) din Codul de procedură civilă este *neconstituțională* cu referire la motivul de revizuire prevăzut de pct. 11 din cuprinsul acestora. S-a evidențiat astfel că, deși decizia are în vedere dispozițiile Codului de procedură civilă, având în vedere similitudinea de reglementare, unii autori au apreciat că aceasta se aplică și în materie procesual penală.

Raționamentul a fost apreciat corect, cu atât mai mult cu cât situația care a dat naștere sesizării vizează revizuirea pe latura penală a unei cauze (fondul acțiunii penale), întrucât are în

vedere înlăturarea unei fapte dezincriminate, ca urmare a deciziei Curții Constituționale.

Or, procedura prevăzută de art. 595 din Codul de procedură penală nu realizează altceva decât o judecată ulterioară care vizează strict verificarea condițiilor de existență sau nu a incriminării care a stat la baza condamnării anterioare, iar în funcție de rezultatul acestei verificări latura penală a cauzei va suferi sau nu modificări după cum fapta de abuz în serviciu urmează sau nu să fie înlăturată.

Prin urmare, s-a considerat că logica dispozițiilor art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală este de a înlătura consecințele negative ale unui text declarat ca fiind neconstituțional și care a fost aplicabil în cauza în care excepția de neconstituționalitate a fost invocată, fiind permisă recurgerea la calea extraordinară de atac a revizuirii.

A fost specificat că, deși procedura prevăzută de art. 595 din Codul de procedură penală nu este o veritabilă procedură prin care se soluționează fondul acțiunii penale, aceasta influențează latura penală a procesului penal, tocmai prin prisma stabilirii incriminării sau dezincriminării unei fapte.

Totodată, s-a făcut precizarea că, atâta vreme cât Curtea Constituțională a admis o excepție de neconstituționalitate cu privire la un text legal care influențează direct fondul cauzei (în speța de față fiind vorba chiar de un element de tipicitate al faptei penale), petentului condamnat trebuie să îi fie recunoscut dreptul de a invoca acest fapt în calea extraordinară de atac a revizuirii.

În concluzie, s-a considerat că, în interpretarea dispozițiilor art. 452 alin. (1) din Codul de procedură penală, o cerere de revizuire întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală poate fi îndreptată și împotriva unei hotărâri penale definitive, dar care nu soluționează fondul acțiunii penale.

VI. Examenul jurisprudenței în materie

1. Jurisprudența națională relevantă

Răspunsurile *curților de apel* Suceava, Ploiești, Pitești, Oradea, Iași, Galați și instanțele arondate, Cluj, Timișoara, Constanța, Bacău și Craiova, ale *tribunalelor* Iași, Vaslui, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Sălaj, Timiș, Caraș-Severin, Arad, Neamț, Olt, Mehedinți, Brașov și Covasna și ale *judecătoriilor* Constanța, Medgidia, Mangalia, Babadag, Măcin, Brașov, Făgăraș, Rupea, Zărnești, Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc și Întorsura Buzăului cuprind mențiunea *neidentificării*, în jurisprudența acestora ori, după caz, a unor instanțe din circumscripție, a unor hotărâri relevante pentru problema de drept ce face obiectul sesizării.

2. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

Cu titlu prealabil, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea unor chestiuni de drept în materie penală notează că, anterior datei de 1 februarie 2014, prin Decizia nr. XVII din 19 martie 2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secțiile Unite s-a stabilit că cererea de revizuire îndreptată împotriva unei hotărâri judecătorești definitive pronunțate în temeiul art. 278¹ alin. (8) lit. a) și b) din vechiul Cod de procedură penală, este inadmisibilă, iar prin Decizia penală nr. 42 din 14 februarie 2005 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul de 9 judecători s-a analizat admisibilitatea revizuirii într-o cauză având ca obiect plângerea formulată de petent împotriva rezoluției procurorului, însă, la momentul pronunțării acestor decizii, nu era încă reglementat, în vechiul Cod de procedură penală, cazul de revizuire care a generat formularea întrebării prealabile (prevăzut ulterior la art. 408² din vechiul Cod de procedură penală).

2.1. După intrarea în vigoare a noului Cod de procedură penală, din perspectiva deciziilor obligatorii menite să asigure unificarea practicii judiciare, nu au fost identificate hotărâri judecătorești pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție —

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală cu incidență în soluționarea prezentei sesizări.

Sub acest aspect, este de remarcat că prin Decizia nr. 7 din 17 aprilie 2015 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 359 din 25 mai 2015) s-a dat dezlegare unei chestiuni de drept care nu a vizat examinarea dispozițiilor art. 452 alin. (1) din Codul de procedură penală și ale art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală (care implică declararea ca neconstituțională a unei prevederi legale), considerentele acelei decizii fiind proprii chestiunii de drept a revizuirii în cazul încheierii definitive pronunțate de judecătorul de cameră preliminară, în procedura reglementată de art. 341 din Codul de procedură penală.

2.2. În ceea ce privește deciziile de speță, documentarea prealabilă întocmirii raportului a condus la identificarea unor hotărâri judecătorești în care instanța supremă a examinat explicit chestiunea de drept ce face obiectul prezentei sesizări.

Jurisprudența instanței supreme a consacrat exercitarea căii extraordinare de atac a revizuirii întemeiate pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, împotriva hotărârii penale definitive prin care nu se soluționează fondul acțiunii penale, și anume împotriva încheierii penale definitive de respingere, ca inadmisibilă, a cererii de recurs în casație, în cauzele în care a fost declanșat controlul de constituționalitate, față de Decizia nr. 220 din 9 aprilie 2019 a Curții Constituționale (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 421 din 29 mai 2019) și Decizia nr. 540 din 12 iulie 2016 a Curții Constituționale (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 841 din 24 octombrie 2016).

Astfel, admisibilitatea cererii de revizuire întemeiate pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, formulate împotriva unei hotărâri penale definitive prin care nu se soluționează fondul acțiunii penale, se regăsește în jurisprudența publicată a Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, reflectată în *Decizia nr. 195 din 2 aprilie 2019, prin care s-a reținut, în sinteză, că, în cazul admiterii unei excepții de neconstituționalitate a dispozițiilor privind hotărârile supuse recursului în casație, cererea de revizuire formulată în baza art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală împotriva încheierii de respingere, conform art. 440 alin. (2) din Codul de procedură penală, a cererii de recurs în casație este admisibilă, dacă excepția de neconstituționalitate a acelorași dispoziții a fost ridicată în cauză anterior publicării deciziei Curții Constituționale.*

Prin Decizia nr. 18 din 10 ianuarie 2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală s-a admis cererea de revizuire, s-a anulat Încheierea nr. 220/RC din 29 mai 2017, pronunțată de instanța supremă, și s-a trimis spre repartizare aleatorie cauza având ca obiect recursul în casație declarat împotriva Deciziei penale nr. 360/A din 23 septembrie 2016, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală, în vederea verificării condițiilor de admisibilitate în principiu, conform art. 440 din Codul de procedură penală.

Prin considerentele acestei decizii s-au reținut, în principal, următoarele:

„(...) Prin încheierea a cărei revizuire se solicită, pronunțată în etapa admisibilității în principiu a cererii de recurs în casație formulată de revizuentul A., instanța a respins, ca inadmisibilă, cererea, motivat de faptul că Decizia penală nr. 360/A din 23 septembrie 2016, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală nu face parte din categoria hotărârilor judecătorești care pot fi supuse căii extraordinare de atac a recursului în casație, potrivit dispozițiilor în vigoare la acel moment, respectiv art. 434 alin. (1) din Codul de procedură penală.

Totodată, în raport cu situația de fapt care face obiectul prezentei proceduri, Înalta Curte reține că, prin Decizia nr. 220 din 09.04.2019 pronunțată de Curtea Constituțională, publicată

în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 421 din 29 mai 2019, a fost admisă excepția de neconstituționalitate ridicată de A. în dosarul (...) Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția penală și s-a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. III lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2016 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală și a Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, care exclude atacarea cu recurs în casație a deciziilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanță de apel, pronunțate anterior datei de 24 octombrie 2016, data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Deciziei Curții Constituționale nr. 540 din 12 iulie 2016 și pentru care nu a fost epuizat termenul prevăzut de art. 435 din Codul de procedură penală, este neconstituțională.

Evaluând, din această perspectivă, consecințele încălcării dispoziției constituționale precitate, Înalta Curte constată că acestea continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

A raționa altfel ar însemna împiedicarea, în continuare, a revizuentului de a beneficia de calea extraordinară de atac a recursului în casație și a perpetua încălcarea dispozițiilor art. 16, art. 21 și art. 129 din Constituția României, deși acesta a declanșat, la rândul său, controlul de constituționalitate a dispozițiilor art. III lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2016 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală și a Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, în condițiile în care stabilitatea hotărârii judecătorești nu poate să primeze în raport cu prevederile cu valoare de principiu cuprinse în Constituție.

Deopotrivă, în considerarea acelorași argumente, Înalta Curte reține că respingerea cererii de revizuire ar lipsi de fundament însuși controlul de constituționalitate, întrucât autorul unei excepții de neconstituționalitate ar fi pus în imposibilitatea de a beneficia de efectele deciziei Curții Constituționale, deci ale controlului de constituționalitate pe care l-a declanșat, împrejurare care ar echivala cu o veritabilă sancțiune aplicabilă acestuia.”

În același sens este și jurisprudența anterioară a instanței supreme (Încheierea nr. 479 din 4 mai 2017, Decizia nr. 594 din 7 iunie 2017, Decizia nr. 628 din 14 iunie 2017, Decizia nr. 915 din 29 septembrie 2017 și Decizia nr. 914 din 29 septembrie 2017).

3. Jurisprudența Curții Constituționale

Prin considerentele Deciziei nr. 126 din 3 martie 2016 a Curții Constituționale (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 185 din 11 martie 2016), în exercitarea controlului de constituționalitate a dispozițiilor art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, a fost examinat cazul de revizuire reglementat în aceste dispoziții.

Instanța de contencios constituțional a reamintit, cu referire la dispozițiile art. 408² din Codul de procedură penală anterior, că revizuirea hotărârilor judecătorești ca urmare a pronunțării deciziilor Curții Constituționale reprezintă o cale extraordinară de atac cu caracter sui generis circumscris cauzelor în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate (paragraful nr. 21).

S-a considerat că legiuitorul a reglementat calea de atac a revizuirii unei hotărâri judecătorești definitive pronunțate în cauzele în care a fost invocată și ulterior admisă o excepție de neconstituționalitate, în scopul acordării mijloacelor de apărare în vederea realizării drepturilor și intereselor părților în fața justiției (paragraful 22).

Deopotrivă, Curtea Constituțională a făcut o distincție între cazurile de revizuire întemeiate pe eroarea judiciară și cazul de revizuire prevăzut în art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, reținând următoarele: „(...) hotărârea întemeiată pe o eroare judiciară nu trebuie să își prelungească existența, chiar dacă este investită cu puterea lucrului judecat,

revizuirea — cale de atac extraordinară — având tocmai rolul de a atrage anularea hotărârilor în care judecata s-a bazat pe o eroare de fapt și de a reabilita judecătorește persoanele condamnate pe nedrept. În mod similar, autoritatea de lucru judecat a hotărârii penale este înfrântă și în ipoteza reglementată în art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, deoarece stabilitatea hotărârii judecătorești nu poate să primeze în raport cu prevederile cu valoare de principiu cuprinse în Constituție” (paragraful 32).

Instanța de contencios constituțional a mai statuat că admiterea excepției de neconstituționalitate a unui text legal trebuie să profite autorilor acesteia și nu poate constitui doar un instrument de drept abstract, întrucât și-ar pierde caracterul concret (paragraful 33).

Prin Decizia nr. 220 din 9 aprilie 2019 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 421 din 29 mai 2019), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. III lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2016 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală și a Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, care exclude atacarea cu recurs în casație a deciziilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanță de apel, pronunțate anterior datei de 24 octombrie 2016, data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Deciziei Curții Constituționale nr. 540 din 12 iulie 2016 și pentru care nu a fost epuizat termenul prevăzut de art. 435 din Codul de procedură penală, este neconstituțională.

Curtea Constituțională a constatat că „dispozițiile art. III lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 70/2016, care exclud de la controlul judecătoresc, prin intermediul căii extraordinare de atac a recursului în casație, deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanță de apel, care au fost pronunțate anterior datei de 24 octombrie 2016 și pentru care nu a fost epuizat termenul prevăzut de art. 435 din Codul de procedură penală, încalcă prevederile constituționale ale art. 16 referitor la egalitatea în drepturi și ale art. 21 privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil. În cazul în care legea — norma de procedură penală și/sau norma de drept penal substanțial — este încălcată, trebuie să se asigure atât procurorului, cât și părții interesate posibilitatea de a cere și obține restabilirea legalității prin casarea hotărârii nelegale. Or, dispozițiile de lege criticate nu asigură existența remediului pentru cazul încălcării legii și creează un vid de reglementare în ceea ce privește desființarea deciziilor nelegale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanță de apel — pronunțate anterior datei de 24 octombrie 2016 și pentru care nu a fost epuizat termenul prevăzut de art. 435 din Codul de procedură penală —, lipsind, pe de o parte, procurorul de pârghiile necesare exercitării rolului său specific în cadrul procesului penal, iar, pe de altă parte, părțile de posibilitatea apărării drepturilor, a libertăților și a intereselor lor legitime” (paragraful 51).

Instanța de contencios constituțional a stabilit efectele Deciziei nr. 220 din 9 aprilie 2019 și a statuat, cu caracter obligatoriu, aplicabilitatea acesteia „în toate cauzele în care a fost ridicată o excepție de neconstituționalitate având același obiect până la data publicării în Monitorul Oficial al României a prezentei decizii (a se vedea Decizia nr. 126 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 185 din 11 martie 2016, paragrafele 22 și 26)” — paragraful 53.

În considerentele Deciziei nr. 1.106 din 22 septembrie 2010 asupra obiecției de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală al României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 4 octombrie 2010, instanța de contencios constituțional a statuat că

„dispozițiile art. II și III din legea criticată consacra un nou efect juridic al deciziilor Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unor legi sau ordonanțe ori a unor dispoziții din acestea, și anume dreptul persoanelor prevăzute de lege de a exercita calea extraordinară de atac a revizurii împotriva hotărârii definitive prin care s-a soluționat cauza în care a fost invocată excepția. Soluția legislativă nu intră în coliziune cu prevederile constituționale privind efectele ex nunc ale deciziei Curții Constituționale, revizuirea putând fi exercitată numai după publicarea în Monitorul Oficial al României a actului Curții. În ceea ce privește admisibilitatea cererii de revizuire, aceasta se va întemeia, în mod evident, pe decizia Curții Constituționale, dacă dispoziția legală declarată neconstituțională a avut o înrăurire decisivă asupra hotărârii pronunțate în cauză. Reglementarea legislativă este firească și echitabilă, atâta vreme cât, în cauza respectivă, părțile, dând dovadă de diligență, au invocat excepția de neconstituționalitate, înțelegând să se folosească de acest mijloc de apărare în scopul valorificării drepturilor și intereselor lor legitime. Dimpotrivă, lipsa reglementării unei căi de atac ar fi lipsit de fundament însuși controlul de constituționalitate, întrucât ar fi pus părțile în imposibilitatea de a beneficia de efectele deciziei Curții, deci ale controlului de constituționalitate pe care ele l-au declanșat, împrejurare ce ar fi echivalat cu o veritabilă sancțiune aplicabilă acestora”.

Prin Decizia nr. 651 din 25 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1083 din 20 decembrie 2018, Curtea Constituțională a reținut următoarele: „(...) întrucât efectele deciziei de admitere, pronunțate de Curtea Constituțională, privind o normă de incriminare trebuie să fie imediate, aplicabile atât în cauzele pendinte, cât și în cele definitiv judecate, și independent de pasivitatea legiuitorului, Curtea constată că soluția legislativă cuprinsă în art. 595 alin. (1) din Codul de procedură penală, care nu prevede și decizia Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare ca un caz de înlăturare sau modificare a pedepsei/măsurii educative, și soluția legislativă cuprinsă în art. 4 din Codul penal, care nu asimilează efectele unei decizii a Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare cu efectele unei legi penale de dezincriminare, afectează dispozițiile constituționale ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi a cetățenilor, art. 23 alin. (12) referitor la stabilirea și aplicarea pedepsei și art. 147 alin. (1) și alin. (4) referitor atât la încetarea efectelor juridice ale normelor de incriminare constatate ca fiind neconstituționale, cât și la caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale, precum și dispozițiile art. 7 — Nicio pedeapsă fără lege din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale” (paragraful 59).

Aceste considerente din Decizia nr. 651 din 25 octombrie 2018 a Curții Constituționale au fost reiterate în Decizia nr. 203 din 9 aprilie 2019 a instanței de contencios constituțional (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 618 din 25 iulie 2019) — paragraful 16.

VII. **Punctul de vedere exprimat de Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție** este în sensul că revizuirea, întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, poate fi exercitată împotriva unei hotărâri penale definitive prin care nu se soluționează fondul acțiunii penale.

În opinia exprimată, particularitatea cazului de revizuire instituit în dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală (și în vechile dispoziții ale art. 408² din Codul de procedură penală anterior) are rolul de a asigura eficiența controlului de constituționalitate exercitat pe calea excepției de

neconstituționalitate — în cauzele în care a fost declanșat un asemenea control și, ca urmare, exclude limitarea incidenței sale la hotărârile penale definitive prin care se soluționează fondul acțiunii penale.

O interpretare restrictivă a dispozițiilor art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală în sensul aplicabilității lor numai în ipoteza hotărârilor penale definitive prin care se soluționează fondul acțiunii penale ar echivala cu o limitare a eficienței controlului de constituționalitate exercitat pe calea excepției de neconstituționalitate și a caracterului obligatoriu al deciziilor pronunțate de Curtea Constituțională. A exclude incidența unei decizii a Curții Constituționale într-o cauză în care a fost declanșat controlul de constituționalitate înseamnă a-l priva de eficiență și a nega caracterul obligatoriu al deciziei pronunțate de instanța de contencios constituțional.

Ca atare, prin punctul de vedere comunicat s-a subliniat că aceste consecințe ale interpretării restrictive a dispozițiilor art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală nu pot fi admise nici în general și nici în special, în ipoteza în care se pune în discuție aplicabilitatea dispozițiilor art. 595 alin. (1) din Codul de procedură penală, reconfigurate prin Decizia nr. 651 din 25 octombrie 2018 a Curții Constituționale (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1083 din 20 decembrie 2018), în cauzele în care a fost declanșat controlul de constituționalitate cu privire la aceste dispoziții.

Pornind de la considerentele Deciziei nr. 126 din 3 martie 2016 a Curții Constituționale, s-a reținut că se poate stabili că dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală reglementează un caz de revizuire care prezintă particularitatea de a nu fi condiționat de existența unei erori judiciare și, implicit, de existența unei hotărâri penale definitive prin care se soluționează fondul acțiunii penale, ci un caz de revizuire *sui generis*, prin care se asigură primatul prevederilor cu valoare de principiu cuprinse în Constituție.

Totodată, având în vedere considerentele Deciziei nr. 126 din 3 martie 2016 a Curții Constituționale, s-a opinat că limitarea incidenței cazului de revizuire instituit în dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală la hotărârile penale definitive prin care se soluționează fondul acțiunii penale ar conduce, în ipoteza hotărârilor penale definitive care nu conțin o rezolvare a acțiunii penale, la eliminarea mijloacelor de apărare acordate în vederea realizării drepturilor și intereselor părților în fața justiției, precum și la transformarea constatării neconstituționalității unui text de lege, ca urmare a invocării unei excepții de neconstituționalitate, într-un instrument de drept abstract, întrucât, neprofitând autorilor excepției de neconstituționalitate, își pierde caracterul concret.

S-a indicat că, ulterior Deciziei nr. 126 din 3 martie 2016, prin Decizia nr. 220 din 9 aprilie 2019 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 421 din 29 mai 2019), Curtea Constituțională a consacrat posibilitatea exercitării căii extraordinare de atac a revizuirii întemeiate pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală împotriva unei hotărâri penale definitive prin care nu se soluționează fondul acțiunii penale, și anume încheierea penală definitivă de respingere, ca inadmisibilă, a căii extraordinare de atac a recursului în casație, în cauzele în care a fost declanșat controlul de constituționalitate.

Referitor la jurisprudența instanței supreme s-a arătat că atât prin Decizia nr. 195 din 2 aprilie 2019, cât și prin Decizia nr. 18 din 10 ianuarie 2020 ale Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a admis posibilitatea de a exercita calea extraordinară de atac a revizuirii, întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, împotriva unei hotărâri penale definitive care nu cuprinde o rezolvare a acțiunii penale — încheierea penală definitivă de respingere, ca inadmisibil, a recursului în casație.

În acest sens s-a considerat că, deși ambele decizii privesc încheieri penale definitive prin care s-au respins, ca inadmisibile, recursurile în casație, soluția pe care o reflectă și considerentele care stau la baza acestora își mențin validitatea în cazul hotărârilor penale definitive pronunțate în procedura reglementată în art. 595 alin. (1) din Codul de procedură penală.

VIII. Punctul de vedere al Ministerului Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Prin Adresa nr. 1.634/C/2.298/III-5/2020 din 20 septembrie 2020, Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat punctul său de vedere asupra chestiunii de drept a cărei rezolvare de principiu s-a solicitat.

Pornind de la prevederile art. 475 din Codul de procedură penală, referitor la *admisibilitatea sesizării*, s-a constatat că din analiza încheierii rezultă că solicitarea aparține unei instanțe (Tribunalul București) învestite să soluționeze cauza în ultimul grad de jurisdicție (contestație), iar cu privire la problema de drept invocată nu au fost pronunțate anterior de către instanța supremă hotărâri prealabile sau în recurs în interesul legii, aceasta nefăcând nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

Referitor la ultima condiție de admisibilitate s-a arătat că, în cuprinsul deciziilor nr. 11 din 2 iunie 2014 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 7 iulie 2014), respectiv nr. 19 din 15 septembrie 2014 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 769 din 23 octombrie 2014), Completul pentru dezlegarea unor probleme de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a statuat că admisibilitatea sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este condiționată, atât în cazul în care vizează o normă de drept material, cât și atunci când privește o dispoziție de drept procesual, de împrejurarea ca interpretarea dată de instanța supremă să aibă consecințe juridice asupra modului de rezolvare a fondului cauzei.

Cu alte cuvinte, între problema de drept a cărei lămurire se solicită și soluția dată asupra acțiunii penale și/sau civile de către instanța pe rolul căreia se află cauza în ultimul grad de jurisdicție trebuie să existe o relație de dependență, în sensul ca decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată în procedura prevăzută de art. 476 și 477 din Codul de procedură penală, să fie de natură a produce un efect concret asupra conținutului hotărârii din procesul principal, cerința pertinentei fiind expresia utilității pe care rezolvarea de principiu a chestiunii de drept invocate o are în cadrul soluționării pe fond a litigiului.

Examinând sesizarea pendinte din perspectiva acestei condiții de admisibilitate, s-a observat că instanța care a revizuit întrebarea urmărește a se stabili dacă o cerere de revizuire fundamentată pe cazul reglementat de art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală poate viza o hotărâre judecătorească definitivă care nu soluționează fondul acțiunii penale, respectiv o hotărâre pronunțată în etapa executării pedepsei (în contestație la executare).

În acest context, s-a arătat că este necesar a se lămuri dacă răspunsul ce ar putea fi dat chestiunii de drept (de constatare a admisibilității/inadmisibilității revizuirii) ar influența, în concret, soluția ce ar putea fi dată contestației la executare împotriva căreia a fost exercitată această cale extraordinară de atac.

Prin concluziile formulate s-a considerat că, în ipoteza în care hotărârea definitivă vizată prin revizuire nu este susceptibilă a fi modificată prin intermediul acestui demers judiciar, dezlegarea ce ar putea fi dată de instanța supremă prezentei chestiuni de drept nu ar produce consecințe asupra conținutului hotărârii din procesul principal, respectiv asupra modului de rezolvare a cauzei în care a fost invocată.

Din această perspectivă, s-a observat că în *contestația la executare* formulată condamnatul a urmărit valorificarea efectelor Deciziei nr. 405 din 15 iunie 2016 a Curții

Constituționale, prin care s-a statuat că dispozițiile art. 246 din Codul penal anterior și ale art. 297 alin. (1) din Codul penal sunt constituționale în măsura în care prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinește prin încălcarea legii”. În concret, a solicitat în temeiul art. 598 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, respectiv al art. 595 din același cod și art. 4 din Codul penal, constatarea dezincriminării infracțiunii de abuz în serviciu pentru care a fost condamnat prin Decizia penală nr. 760/A din 22 mai 2015 a Curții de Apel București — Secția a II-a penală.

Deși instanțele care au soluționat contestația la executare (pe fond și în calea de atac a contestației) au calificat diferit temeiul juridic al acesteia, considerând incidente, fiecare dintre ele, alte instituții juridice [contestație la executare fundamentată pe dispozițiile art. 598 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală/solicitare de înlăturare de pedeapsă întemeiată pe prevederile art. 595 din Codul de procedură penală/revizuire fundamentată pe art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală], aceste divergențe de opinie privind stabilirea cadrului procesual nu au avut ca efect o soluție de respingere a cererii condamnatului, ca inadmisibilă.

Astfel, din examinarea Sentinței penale nr. 321 din 17 februarie 2017 a Judecătorei Sectorului 5 București și a Deciziei penale nr. 274/C din 10 aprilie 2017 a Tribunalului București — Secția I penală rezultă că atât instanța care a examinat contestația la executare pe fond, cât și cea care a soluționat contestația declarată împotriva acesteia au analizat efectele Deciziei nr. 405 din 15 iunie 2016 a Curții Constituționale asupra infracțiunii (prevăzute de art. 248 și 248¹ din Codul penal anterior raportat la art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție) pentru care a fost condamnat revizuentul, concluzionând că acesta și-a exercitat atribuțiile de serviciu prin încălcarea legislației primare, respectiv a dispozițiilor Legii fondului funciar nr. 18/1991.

Or, în atare situație, s-a apreciat că, indiferent de modul de soluționare a prezentei sesizări, dezlegarea ce urmează a fi dată acesteia nu ar influența contestația la executare, întrucât aplicabilitatea Deciziei nr. 405 din 15 iunie 2016 a Curții Constituționale a fost cenzurată definitiv, aspectele înverdate de condamnat fiind examinate de instanțe.

S-a remarcat că, în calea de atac a contestației, a fost sesizată Curtea Constituțională pentru soluționarea excepției de neconstituționalitate a art. 595 din Codul de procedură penală și a art. 4 din Codul penal (admisă prin Decizia nr. 651 din 25 octombrie 2018), dar acest fapt nu a afectat soluția pronunțată privind contestația la executare, în condițiile în care au fost analizate, pe fond, toate criticile formulate de condamnat.

În concluzie, s-a constatat că ultima dintre condițiile de admisibilitate a sesizării nu este îndeplinită.

Deopotrivă, pentru ipoteza în care nu vor fi reținute argumentele de inadmisibilitate, s-a susținut că revizuirea fundamentată pe prevederile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală poate viza și hotărâri care nu soluționează fondul cauzei.

Din examinarea condițiilor care trebuie îndeplinite cumulativ pentru cazul de revizuire analizat s-a reținut că revizuirea fundamentată pe art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală reprezintă un remediu procesual ce poate fi valorificat de persoanele care au invocat în cursul judecății o excepție de neconstituționalitate, care a fost admisă de Curtea Constituțională după pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive.

Totodată, s-a arătat că, în dezacord cu interpretările doctrinare și jurisprudențiale, după modificările legislative intrate în vigoare în februarie 2014, au apărut o serie de situații juridice care au necesitat un remediu procesual, incidența acestei căi

extraordinare de atac fiind reținută și în cazul altor hotărâri definitive decât cele care soluționează fondul cauzei.

Astfel, s-a evidențiat că în jurisprudența recentă a instanței supreme și a celorlalte instanțe se regăsesc hotărâri calificate ca fiind supuse revizuirii pentru motivul inconciliabilității, chiar dacă ele nu conțin o rezolvare a fondului cauzei. Spre exemplu, s-a considerat incidentă această cale extraordinară de atac în cazul hotărârilor pronunțate în contestațiile formulate în baza art. 6 din Codul penal, care au primit rezolvări diferite ca urmare a interpretării normelor privind aplicarea legii penale mai favorabile în cazul condamnărilor definitive (Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală: Încheierea nr. 37 din 19 ianuarie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 5.920/2/2014; Încheierea nr. 1.068 din 10 decembrie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 5.594/2/2014; Încheierea din 31 ianuarie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 3.432/1/2016; Decizia nr. 18 din 10 ianuarie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 2.770/1/2019 și Decizia nr. 195 din 2 aprilie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 3.396/1/2018).

S-a considerat că o atare abordare ar fi justificată și în cazul revizuirii fundamentate pe art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, fiind susținut că particularitățile acestui caz de revizuire impun ca incidența sa să fie extinsă și asupra altor hotărâri judecătorești, cum sunt, spre exemplu, cele din materia executării.

Sub acest aspect s-a specificat că admiterea unei excepții de neconstituționalitate a unei prevederi legale care reglementează această etapă procesuală, ulterior rămânerii definitive a unei hotărâri, nu ar putea fi valorificată pe nicio altă cale, deși dispoziția legală respectivă ar putea fi esențială pentru examinarea solicitărilor formulate. Or, remedierea erorilor de judecată ivite în faza executării este la fel de necesară și justificată ca în cazul celorlalte hotărâri judecătorești.

IX. Dispoziții legale relevante:

Art. 452 alin. (1) din Codul de procedură penală Hotărârile supuse revizuirii

Hotărârile judecătorești definitive pot fi supuse revizuirii atât cu privire la latura penală, cât și cu privire la latura civilă.

Art. 453 alin. (1) din Codul de procedură penală Cazurile de revizuire

Revizuirea hotărârilor judecătorești definitive, cu privire la latura penală, poate fi cerută când:

(...)

f) hotărârea s-a întemeiat pe o prevedere legală care, după ce hotărârea a devenit definitivă, a fost declarată neconstituțională ca urmare a admiterii unei excepții de neconstituționalitate ridicate în acea cauză, în situația în care consecințele încălcării dispoziției constituționale continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Art. 595 alin. (1) din Codul de procedură penală Intervenirea unei legi penale noi

Când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare sau a hotărârii prin care s-a aplicat o măsură educativă intervine o lege ce nu mai prevede ca infracțiune fapta pentru care s-a pronunțat condamnarea ori o lege care prevede o pedeapsă sau o măsură educativă mai ușoară decât cea care se execută ori urmează a se executa, instanța ia măsuri pentru ducerea la îndeplinire, după caz, a dispozițiilor art. 4 și 6 din Codul penal.

X. Opinia judecătorului-raportor asupra chestiunii de drept supuse dezlegării

Analizând pe fond chestiunea de drept supusă dezlegării, judecătorul-raportor a apreciat că se impune admiterea sesizării formulate de Tribunalul București — Secția I penală în Dosarul nr. 24.527/302/2019, în sensul de a se stabili că, în interpretarea dispozițiilor art. 452 alin. (1) din Codul de procedură penală, calea de atac a revizuirii întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală poate fi exercitată

împotriva unei hotărâri penale definitive prin care nu se soluționează fondul acțiunii penale.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

A. Cu privire la admisibilitatea sesizării

Reglementând *condițiile de admisibilitate* a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, legiuitorul a stabilit în art. 475 din Codul de procedură penală posibilitatea curților de apel sau a tribunalelor, investite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, care constată, în cursul judecării, existența unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei și asupra căreia instanța supremă nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare să sesizeze Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prin care să se dea o rezolvare de principiu respectivei probleme de drept.

În raport cu textul legal evocat, se constată că admisibilitatea unei sesizări în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept este subsumată îndeplinirii cumulative a trei condiții, respectiv: completul de judecată care a formulat sesizarea să fi fost investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță; chestiunea de drept care formează obiectul sesizării să nu fi fost dezlegată anterior printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici să nu formeze obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare; soluționarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept care formează obiectul sesizării.

Mecanismul de unificare jurisprudențială al procedurii hotărârii prealabile are menirea de a elimina riscul apariției unei practici neunitare, printr-o rezolvare de principiu a unei chestiuni de drept esențiale și punctuale, adecvată circumstanțelor speței, într-o cauză aflată în curs de soluționare în ultimă instanță.

În cauză, se constată îndeplinită condiția privind titularul sesizării și etapa procesuală în care poate fi formulată, deoarece instanța care a adresat sesizarea este Tribunalul București investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, respectiv cu contestația declarată de revizuentul condamnat împotriva Sentinței penale nr. 3.156 din 28 noiembrie 2019, pronunțată de Judecătoria Sectorului 5 București — Secția penală, prin care, în baza art. 459 alin. (5) din Codul de procedură penală, a fost respinsă cererea de revizuire formulată de revizuentul condamnat, ca inadmisibilă.

De asemenea, este întrunită condiția negativă impusă de art. 475 din Codul de procedură penală, având în vedere că problema de drept cu care a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție nu a făcut obiectul unei hotărâri prealabile sau al unui recurs în interesul legii și nici nu formează obiectul unui asemenea recurs.

Analizând cea de-a treia condiție prevăzută de art. 475 din Codul de procedură penală, se consideră că soluționarea pe fond a contestației formulate de revizuentul condamnat depinde de lămurirea chestiunii de drept care formează obiectul sesizării, având în vedere că verificarea tipului de hotărâri care pot fi supuse revizuirii este o cerință obligatorie în procedura admisibilității în principiu. Or, cazul de revizuire prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, pe care se fundamentează cererea de revizuire formulată de condamnat, se referă la *hotărâri definitive care s-au bazat pe o prevedere legală care a fost declarată neconstituțională ca urmare a admiterii unei excepții de neconstituționalitate*, or, în legătură cu acest gen de hotărâri se solicită a se pronunța o hotărâre prealabilă prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii, în materia revizuirii.

Dezlegarea ce ar putea fi dată de instanța supremă prezentei chestiuni de drept ar putea produce consecințe asupra conținutului hotărârii din procesul principal, respectiv asupra

modului de rezolvare a cauzei în care a fost invocată, având în vedere că, pe calea revizuirii întemeiate pe cazul prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală față de Decizia nr. 651 din 25 octombrie 2018 a Curții Constituționale — care a analizat constituționalitatea dispozițiilor art. 595 din Codul de procedură penală și art. 4 din Codul penal, condamnatul (care a invocat în cauză excepția de neconstituționalitate a acestor texte legale) tinde la rejudecarea contestației la executare în baza dispozițiilor art. 595 din Codul de procedură penală, în scopul de a se valorifica Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016 a Curții Constituționale [prin care s-a statuat că dispozițiile art. 246 din Codul penal anterior și cele ale art. 297 alin. (1) din Codul penal sunt constituționale în măsura în care prin sintagma *îndeplinește în mod defectuos* din cuprinsul acestora se înțelege *îndeplinește prin încălcarea legii*], în legătură cu infracțiunea de abuz în serviciu pentru care s-a dispus condamnarea prin decizia instanței de apel, în scopul înlăturării pedepsei prin constatarea dezincriminării faptei.

B. Cu privire la chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită

Dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală reglementează un caz de revizuire *sui generis* care presupune întrunirea următoarelor condiții: să existe o decizie a Curții Constituționale prin care a fost declarată neconstituțională o normă legală; decizia Curții Constituționale să fi fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, ulterior rămânerii definitive a hotărârii judecătorești; hotărârea definitivă să se fi întemeiat pe prevederea legală declarată neconstituțională; excepția de neconstituționalitate să fi fost invocată în cursul procesului penal în cauza a cărei revizuire se cere; consecințele încălcării dispoziției constituționale să continue să se producă și să nu poată fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Acest caz de revizuire corespunde celui prevăzut de art. 408² din Codul de procedură penală din 1968, care era reglementat separat, într-un articol distinct de cel în care erau enumerate celelalte cazuri de revizuire, și prevedea că: *„Hotărârile definitive pronunțate în cauzele în care Curtea Constituțională a admis o excepție de neconstituționalitate pot fi supuse revizuirii, dacă soluția pronunțată în cauză s-a întemeiat pe dispoziția legală declarată neconstituțională sau pe alte dispoziții din actul atacat care, în mod necesar și evident, nu pot fi dissociate de prevederile menționate în sesizare.”*

Din perspectivă istorică, este de amintit că, până la adoptarea Legii nr. 177/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală al României (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 4 octombrie 2010), prin care a fost abrogat art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, era prevăzută posibilitatea *suspendării judecării cauzei* în situația invocării excepției de neconstituționalitate.

De la acel moment, ca un remediu procesual pentru nesuspendarea soluționării cauzei rezultată din abrogarea art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, prin art. III pct. 2 din Legea nr. 177/2010 s-a reglementat un nou caz de revizuire, prin dispozițiile art. 408² din Codul de procedură penală din 1968, remediu aplicabil doar în cauza în care se invoca excepția de neconstituționalitate și în care se pronunța hotărârea a cărei revizuire se ceruse.

În același sens, al posibilității folosirii revizuirii în cauza în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate admisă, după intrarea în vigoare la 1 februarie 2014 a noului Cod de procedură penală, prin art. II pct. 113 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea

art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, *au fost modificate* dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală în concordanță cu Decizia nr. 126 din 3 martie 2016 a Curții Constituționale (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 185 din 11 martie 2016), prin care s-a statuat că soluția legislativă cuprinsă în art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, care nu limitează cazul de revizuire la cauza în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate, este neconstituțională.

Excepția de neconstituționalitate constituie un mijloc de apărare, prin care părțile diligente își valorifică drepturile și interesele legitime, așa încât decizia de admitere a Curții Constituționale trebuie să profite acestora.

În mod constant, Curtea Constituțională a stabilit că neconstituționalitatea unei dispoziții legale nu are numai o funcție de prevenție, ci și una de reparație, întrucât ea vizează, în primul rând, situația concretă a cetățeanului lezat în drepturile sale prin norma criticată (Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 1 februarie 2016, paragraful 30).

În consecință, este în spiritul dreptului la un proces echitabil ca părțile să poată beneficia de efectele deciziilor Curții Constituționale, în cauzele în care au invocat excepția de neconstituționalitate a unei dispoziții legale și în care s-a pronunțat o hotărâre definitivă care s-a întemeiat pe prevederea legală declarată neconstituțională, aceasta fiind rațiunea pentru care legiuitorul a reglementat, printre cazurile de revizuire, pe cel prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală.

Excepția de neconstituționalitate admisă printr-o decizie a Curții Constituționale publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, ulterior rămânerii definitive a hotărârii judecătorești devine astfel un motiv legal pentru reformarea hotărârilor judecătorești care s-au întemeiat pe o dispoziție declarată neconstituțională, cu condiția ca excepția să fi fost ridicată în cauză.

Curtea Constituțională a statuat, prin Decizia nr. 126 din 3 martie 2016, că excepția de neconstituționalitate este, de principiu, o chestiune prejudicială, o problemă juridică a cărei rezolvare trebuie să precedă soluționării litigiului cu care este conexă, care nu poate constitui doar un instrument de drept abstract, prin aplicarea deciziilor de constatare a neconstituționalității numai raporturilor juridice care urmează a se naște, deci unor situații viitoare ipotetice, întrucât și-ar pierde esențialmente caracterul concret, astfel că aplicarea pentru viitor a deciziilor sale vizează atât situațiile juridice ce urmează a se naște — *facta futura*, cât și situațiile juridice *pendinte*, dar și acele situații care au devenit *facta praeterita* dacă în cauză a fost invocată excepția de neconstituționalitate, ca mijloc de apărare (paragraful 24).

În aceste din urmă situații (*facta praeterita*), decizia de admitere a excepției de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională *mijlocește revizuirea* întemeiată pe art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală.

Conform art. 452 din Codul de procedură penală, hotărârile judecătorești definitive pot fi supuse revizuirii atât cu privire la *latura penală*, cât și cu privire la *latura civilă*.

Procedura prevăzută de art. 595 din Codul de procedură penală este incidentă în situația în care după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare sau a hotărârii prin care s-a aplicat o măsură educativă intervine o lege ce nu mai prevede ca infracțiune fapta pentru care s-a pronunțat condamnarea ori o lege care prevede o pedeapsă sau o măsură educativă mai ușoară decât cea care se execută ori urmează a se executa, instanța urmând să ia măsuri pentru ducerea la îndeplinire, după caz, a dispozițiilor art. 4 și ale art. 6 din Codul penal.

Prevederea în lege a unei fapte ca infracțiune constituie o trăsătură esențială a infracțiunii și, în mod evident, ține de *latura penală* a cauzei, motiv pentru care, față de dispozițiile art. 452 alin. (1) din Codul de procedură penală — intitulat *Hotărârile supuse revizuirii* care face referire la *latura penală* și *latura civilă* a hotărârilor judecătorești definitive —, rezultă că revizuirea întemeiată pe cazul prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală poate fi exercitată împotriva unei hotărâri penale definitive pronunțate asupra unei cereri întemeiate pe dispozițiile art. 595 din Codul de procedură penală, conform celor statuate prin Decizia nr. 651 din 25 octombrie 2018 a Curții Constituționale.

Prin urmare, examinarea care se realizează în procedura reglementată de art. 595 din Codul de procedură penală are legătură cu *latura penală* a cauzei, care poate sau nu să sufere modificări.

Un alt argument de text în sensul că dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală pot fi invocate și în ipoteza unei hotărâri penale definitive prin care nu s-a soluționat fondul acțiunii penale, pronunțate în soluționarea unei cereri întemeiate pe dispozițiile art. 595 din Codul de procedură penală, îl reprezintă dispozițiile art. 453 alin. (4) *teza a II-a* din Codul de procedură penală, în conformitate cu care cazurile de revizuire prevăzute de art. 453 alin. (1) lit. b)—d) și f) din Codul de procedură penală constituie motive de revizuire dacă au dus la pronunțarea unei hotărâri *nelegale* sau netemeinice.

În mod distinct, dispozițiile art. 453 alin. (4) *teza I* din Codul de procedură penală fac referire la *netemeinicia* hotărârii de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei ori de încetare a procesului penal *doar* pentru cazul de revizuire prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, în conformitate cu care revizuirea poate fi cerută când s-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluționarea cauzei și care dovedesc netemeinicia hotărârii pronunțate în cauză.

Din interpretarea teleologică a dispozițiilor art. 453 alin. (4) *teza I* și *teza a II-a* din Codul de procedură penală rezultă posibilitatea exercitării căii extraordinare de atac a revizuirii, în baza art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, împotriva unei hotărâri definitive în vederea remedierii aspectelor de nelegalitate ce decurg din încălcarea unei dispoziții constituționale pe care s-a întemeiat hotărârea. Excepția de neconstituționalitate admisă și publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, ulterior rămânerii definitive a hotărârii judecătorești are rolul de a media calea extraordinară de atac a revizuirii.

Cazul de revizuire prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală reliefează că stabilitatea hotărârii judecătorești nu poate să primeze în raport cu prevederile cu valoare de principiu cuprinse în Constituție.

Revizuirea în cadrul deciziilor Curții Constituționale rezidă în efectele obligatorii ale deciziilor instanței de contencios constituțional și în necesitatea valorificării în concret a modului în care a fost exercitat dreptul la apărare prin invocarea în cauză a excepției de neconstituționalitate a dispoziției legale pe care s-a întemeiat hotărârea pronunțată de instanță. Numai în acest mod accesul la justiție nu apare ca formal și iluzoriu, iar sesizarea Curții Constituționale are eficiență juridică.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 475 și 477 din Codul de procedură penală, Înalta Curte de Casație și Justiție va admite sesizarea formulată de Tribunalul București — Secția I penală în Dosarul nr. 24.527/302/2019, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă în interpretarea dispozițiilor art. 452 alin. (1) din Codul de procedură penală o cerere de revizuire întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală poate fi îndreptată și împotriva unei hotărâri penale definitive, dar care nu soluționează fondul acțiunii penale.”

Va stabili că, în interpretarea dispozițiilor art. 452 alin. (1) din Codul de procedură penală, o cerere de revizuire întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală poate fi îndreptată și împotriva unei hotărâri penale definitive, pronunțate în soluționarea unei cereri întemeiate pe dispozițiile art. 595 din Codul de procedură penală.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Tribunalul București — Secția I penală, în Dosarul nr. 24.527/302/2019, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă în interpretarea dispozițiilor art. 452 alin. (1) din Codul de procedură penală o cerere de revizuire întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală poate fi îndreptată și împotriva unei hotărâri penale definitive, dar care nu soluționează fondul acțiunii penale.”

Stabilește că, în interpretarea dispozițiilor art. 452 alin. (1) din Codul de procedură penală, o cerere de revizuire întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală poate fi îndreptată și împotriva unei hotărâri penale definitive, pronunțate în soluționarea unei cereri întemeiate pe dispozițiile art. 595 din Codul de procedură penală.

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 3 noiembrie 2020.

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE
ȘI JUSTIȚIE
judecător **DANIEL GRĂDINARU**

Magistrat-asistent,
Diana Gabriela Vlădaia

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

